ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІОЛОГІЧНИЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан біологічного факультету
_____ Л. О. Омельянчик
«01» вересня 2026

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІСОВА СЕЛЕКЦІЯ

підготовки бакалаврів
денної форми здобуття освіти
освітньо-професійна програма Мисливське господарство та рослинні ресурси
спеціальності 205 Лісове господарство
галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство

ВИКЛАДАЧ: Полякова І.О., д.с.-г.н., проф., завідувач кафедри генетики та рослинних ресурсів

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри генетики та рослинних ресурсів
Протокол №_1_ від "_27_" _08_ 2026 р.

Завідувач кафедри генетики та рослинних ресурсів
_____ І. О. Полякова

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми
_____ Г. Ф. Дударєва

2026 рік

Викладач: *д.с.-г.н., проф. Полякова Ірина Олексіївна*
Кафедра: *кафедра генетики та рослинних ресурсів*
E-mail: ira.linum@gmail.com
Телефон: +38098 6784063 (*Viber*)
Інші засоби зв'язку:
1. **Тел.** 061 228 75 87
2. **Telegram** +38098 6784063
3. особисті повідомлення в системі Moodle

1. Опис навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Лісова селекція» є дати систематизовані знання з основних принципів та методів здійснення селекційних програм у лісовому господарстві; щодо інвентаризації існуючих та планування створення нових високопродуктивних та біологічно стійких лісових культур та насаджень.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Лісова селекція» є: 1) формування у студентів знання про традиційні та нетрадиційні методи лісової селекції та сортовипробування; 2) засвоєння теоретичних знань щодо генетичної оцінки селекційного матеріалу та особливостей селекції різних груп деревних порід та інтродуцентів; 3) набуття умінь і навичок ведення лісового насінництва, насіннєвого розмноження селекційно покращеного матеріалу, вегетативного розмноження та клонального мікророзмноження лісових деревних порід.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають:

знати: традиційні та нетрадиційні методи лісової селекції; системи та типи схрещувань в лісовій селекції; особливості вегетативного та насіннєвого розмноження лісових порід; напрями селекції, сортові ідеотипи, вихідний матеріал для селекції, методи репродукції селекційного матеріалу основних лісових деревних порід та інтродуцентів; принципи організації лісонасіннєвої бази основних лісових порід на генетико-селекційній основі;

вміти визначати рівень спадковості господарсько-цінних ознак; проводити селекційну оцінку насаджень і дерев на основі діючих положень з лісового насінництва, виділяти в натурі плюсові дерева і насадження і з занесенням даних на них у картки попереднього відбору; створювати архіви клонів для збереження і використання генофонду плюсових дерев, виходячи із нормативних положень і рекомендації; проводити перевірку плюсових дерев на елітність у

випробних культурах із веденням відповідної документації; закладати в натурі та формувати тимчасові і постійні лісонасіннєві ділянки для заготівлі насіння нормальної і поліпшеної категорій та заповнювати на них паспорти встановлених зразків; проводити різні способи селекційних щеплень в теплицях, розсадниках, натурних посадках, використовуючи спеціальні інструменти та матеріали і розроблені рекомендації; проводите сортове селекційне насінництво.

Місце дисципліни в освітній програмі (міждисциплінарні зв'язки):
Пререквізити:

- Ботаніка
- Дендрологія
- Генетика
- Лісівництво

Постреквізити:

- Виробнича практика

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	**Обов'язкова**	
Семестр	8-й	8-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	90
Лекційні заняття	16 год.	4 год
Лабораторні заняття	16 год.	4 год
Самостійна робота	58 год.	82 год.
Консультації	Консультації відбуваються у кількох форматах: очні консультації (offline/Face-to Face): ІІІ корпус ЗНУ ауд. 302а; online за допомогою платформ Zoom, Google Meet, Microsoft Teams за необхідністю та попередніми домовленостями через електронну пошту викладача, дистанційно у *Telegram, Viber* – на запити відповіді у робочий час з 8-00 до 17-00 з понеділка по суботу	
Вид підсумкового семестрового контролю:	**екзамен**	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1157	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

КОМПЕТЕНТНОСТІ/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.	Лекції, лабораторних роботи та досліди, пошукові роботи здобувачів, проблемне навчання	Поточні та підсумкове тестування в системі Moodle, оформлення протоколів лабораторних занять, виконання самостійних пошукових завдань, усне опитування, виконання індивідуального завдання
Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.		
Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження.		
Здатність використовувати знання й практичні навички для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.		
Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів.		
Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду.		
Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.		
Здатність застосовувати професійно-профільні знання та практичні навички задля вирощування посадкового матеріалу декоративних рослин, створення і експлуатації об'єктів ландшафтного дизайну, оцінки й аналізу стану рослинних ресурсів		
Здатність застосовувати сучасні генетичні методи для одержання нового вихідного матеріалу, забезпечувати організацію та проведення селекційного процесу, визначати генетико-селекційні		

характеристики компонентів рослинних ресурсів.		
Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.		
Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.		
Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання.		
Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки.		
Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.		
Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми при вивченні рослинних ресурсів, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки.		
Знання наукових досягнень, сучасних тенденції розвитку, особливостей організації, ведення та перспективи розвитку лісової, мисливської і ботанічної галузі; принципів, методів, правових та соціальних засад сталого природокористування.		

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основні принципи та методи селекції лісових порід

Поняття про селекцію лісових деревних порід та її значення. Загальні принципи селекції лісових деревних порід. Програмні підходи у селекції лісових деревних порід. Біологічна мінливість. Форми мінливості. Відбір як метод лісової селекції. Вихідний матеріал для селекції лісових деревних порід. Селекційна інвентаризація лісів. Види відбору (природний, штучний; прямий та непрямий) у лісовій селекції. Гібридизація як метод лісової селекції. Загальні положення гібридизації: комбінаційні, трансгресивні та гетерозисні схрещування. Принципи добору батьківських пар. Методи гібридизації (прості та складні схрещування). Техніка гібридизації. Нетрадиційні методи лісової селекції. Теоретичні передумови інтродукції лісових деревних порід: поняття інтродукції, акліматизації, натуралізації. Основні аспекти розмноження та впровадження інтродуцентів. Вегетативне розмноження лісових деревних порід. Аутовегетативне розмноження лісових деревних порід. Гетеровегетативне розмноження лісових деревних порід. Загальна характеристика методу клонального розмноження.

Змістовий модуль 2. Генетична оцінка селекційного матеріалу та селекційні методи в лісовому насінництві

Поняття про селекційний покращений та сортовий матеріал. Поняття про сорт лісових деревних порід. Сортовивчення та сортовипробування лісових деревних рослин: задачі та види, методика сортовипробування. Насіннєве розмноження селекційно покращеного матеріалу. Особливості лісового насінництва. Біологія плодоношення та дозрівання насіння у лісових деревних порід, репродуктивний цикл. Селекційна оцінка насаджень та дерев: відбір плюсових дерев; заготівля живців та використання насіння плюсових дерев. Методи отримання гібридного насіння. Облік лісових селекційно-насінницьких об’єктів.

Змістовий модуль 3. Селекція дерев листяних видів

Селекція дубу звичайного: направлення селекції та сортовий ідеал; вихідний матеріал для селекції; методи селекції; деякі результати; репродукція селекційного матеріалу. Селекція буку: направлення селекції та сортовий ідеал; вихідний матеріал для селекції; методи селекції; деякі результати; репродукція селекційного матеріалу. Селекція ільмових: направлення селекції та сортовий ідеал; вихідний матеріал для селекції; методи селекції; деякі результати; репродукція селекційного матеріалу. Селекція ясеню: направлення селекції та сортовий ідеал; вихідний матеріал для селекції; методи селекції; деякі результати; репродукція селекційного матеріалу. Селекція тополі: направлення селекції та сортовий ідеал; вихідний матеріал для селекції; методи селекції; деякі результати; репродукція селекційного матеріалу. Селекція верби: направлення селекції та сортовий ідеал; вихідний матеріал для селекції; методи селекції; деякі результати; репродукція селекційного матеріалу. Селекція берези: направлення селекції та сортовий ідеал; вихідний матеріал для селекції; методи селекції; деякі результати; репродукція селекційного матеріалу. Селекція липи: направлення селекції та сортовий ідеал; вихідний матеріал для селекції; методи селекції; деякі результати; репродукція селекційного матеріалу. Селекція вільхи: направлення селекції та сортовий ідеал; вихідний матеріал для селекції; методи селекції; деякі результати; репродукція селекційного матеріалу. Селекція горіху: направлення селекції та сортовий ідеал; вихідний матеріал для селекції; методи селекції; деякі результати; репродукція селекційного матеріалу. Селекція жимолості: направлення селекції та сортовий ідеал; вихідний матеріал для селекції; методи селекції; деякі результати; репродукція селекційного матеріалу. Селекція ліщини: направлення селекції та сортовий ідеал; вихідний матеріал для селекції; методи селекції; деякі результати; репродукція селекційного матеріалу. Селекція обліпихи: направлення селекції та сортовий ідеал; вихідний матеріал для селекції; методи селекції; деякі результати; репродукція селекційного матеріалу.

Змістовий модуль 4. Спеціальна селекція хвойних лісових видів.

Селекція сосни звичайної: направлення селекції та сортовий ідеал; вихідний матеріал для селекції; методи селекції; деякі результати; репродукція селекційного матеріалу. Селекція ялини європейської: направлення селекції та сортовий ідеал; вихідний матеріал для селекції; методи селекції; деякі результати; репродукція селекційного матеріалу. Селекція модрини: направлення селекції та сортовий ідеал; вихідний матеріал для селекції; методи селекції; деякі результати; репродукція селекційного матеріалу. Селекція ялиці білої та дугласової: направлення селекції та сортовий ідеал; вихідний матеріал для селекції; методи селекції; деякі результати; репродукція селекційного матеріалу.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин	Згідно з розкладом
		д.ф..	
Лекція 1	Загальні принципи селекції лісових деревних порід. Традиційні та новітні методи лісової селекції	2	*Тиждень 1*
Лекція 2	Інтродукція лісових деревних порід. Основні аспекти розмноження та впровадження лісових деревних порід.	2	*Тиждень 2*
Лекція 3	Генетична оцінка селекційного матеріалу та сортовипробовування лісових порід.	2	*Тиждень 3*
Лекція 4	Насіннєве розмноження селекційно покращеного матеріалу лісових деревних порід.	2	*Тиждень 4*
Лекція 5	Методи отримання гібридного насіння лісових деревних порід.	2	*Тиждень 5*
Лекція 6	Селекція твердолистяних деревних порід.	2	*Тиждень 6*
Лекція 7	Селекція м’яколистяних деревних порід.	2	*Тиждень 7*
Лекція 8	Селекція горіхоплідних та дикоростучих плодово-ягідних лісових порід.	2	*Тиждень 8*
Лекція 9	Селекція хвойних деревних порід.	2	*Тиждень 9*
Лекція 10	Досягнення та перспективи лісової селекції в Україні та Світі.	2	*Тиждень 10*
Лабораторне заняття 1	Відбір як метод лісової селекції.	2	*Тиждень 1*
Лабораторне заняття 2	Гібридизація - ефективний метод лісової селекції.	2	*Тиждень 2*
Лабораторне заняття 3	Задачі, види та методика сортовипробування лісових деревних рослин	2	*Тиждень 3*

Лабораторне заняття 4	Методи вирощування та випробування гібридних деревних порід.	2	*Тиждень 4*
Лабораторне заняття 5	Методи визначення якості насіння, зберігання та методи обробки насіння перед посівом.	2	*Тиждень 5*
Лабораторне заняття 6	Методи селекції листяних видів.	2	*Тиждень 6*
Лабораторне заняття 7	Методи селекції горіхоплідних та дикоростучих плодово-ягідних лісових порід.	2	*Тиждень 7*
Лабораторне заняття 8	Методи селекції хвойних деревних порід..	2	*Тиждень 8*
Лабораторне заняття 9	Поживні середовища, умови культивування та етапи мікророзмноження.	2	*Тиждень 9*
Лабораторне заняття 10	Теоретичні основи та практичні досягнення селекції лісових деревних порід	2	*Тиждень 10*

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Протокол лабораторного заняття	Перевірка протоколу лабораторних занять	Методичні рекомендації до виконання та оформлення завдань лабораторного заняття розміщено в системі електронного навчання ЗНУ.	Протокол лабораторного заняття оцінюється за 3-ти бальною шкалою: 3 бали – самостійне виконання роботи в лабораторії, вчасне її оформлення; 2 бали – самостійне виконання роботи в лабораторії, невчасне її оформлення, 1 бал – самостійне виконання роботи в лабораторії, часткове оформлення роботи в зошиті, наявність помилок. Протоколи здаються кожні 2 тижні після проходження лабораторного заняття до наступного заняття.	**10×3 = 30**
Самостійна робота здобувача	Перевірка виконаного самостійного завдання	Самостійна робота включає опрацювання основної та додаткової літератури та заповнення поданих таблиць. Завдання розміщено у СЕЗН ЗНУ.	Кожна самостійна робота за 2-ою системою: 2 бали – повне розкриття теми без помилок, 1 бал – неповне розкриття теми або наявність помилок.	**10**
Контрольне тестування	Тести на платформі Moodle.	10 питань за матеріалами лекційного курсу	Тести оцінюються в 1 бал. Тестування проводиться двічі на 5 та 04 тижнях	**2×10 = 20**
Усього поточний контроль	**4**			**60**
Підсумковий контроль				
Екзамен	Індивідуальне самостійне завдання	Індивідуальне самостійне завдання полягає у створенні презентації Microsoft Power Point про одній із тем даної дисципліни.	Обсяг роботи не менш ніж 10 слайдів. Перелік посилань та ілюстративний матеріал є обов'язковими. Оцінюється за 20-ти бальною шкалою. Обов'язковими вимогами є самостійне виконання роботи, вчасна здача роботи, подано матеріалу без помилок, наявність ілюстративного матеріалу. Оформлені роботи надсилаються на пошту або прикріплюються до завдання в систему Moodle не пізніше ніж за 3 дні до заліку.	**20**
	Підсумкове тестування (теоретична частина)	Тести на платформі Moodle складаються з 20 питань щодо визначення об'єктів чи визначення частини об'єкту.	Тести оцінюються в 0,5 бала	**10**
	Усна доповідь	Відповідь на питання за матеріалами курсу.	2 питання, які оцінюються в 5 балів	**10**
Усього підсумковий контроль	**3**			**40**

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Основні навчальні ресурси представлено на сторінці курсі у системі електронного забезпечення навчання ЗНУ Moodle за покликанням розміщеним у першій секції цього силабусу. Там також розміщення покликання на додаткові ресурси які дають змогу розширити та поглибити свої знання з будови рослинних організмів.

Рекомендована література

Основна:

1. Васін В.А., Вельчева Л.Г., Писанець З.Г. Практикум з лісової селекції (навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів). Мелітополь, 2015. 107 с.

2. Оничко В. І., Верещагін І. В. Лісова селекція. Методичні вказівки щодо проведення лабораторно-практичних занять. Суми : СНАУ. 2018. 39 с.

Додаткова:

1. Яцик Р.М., Гайда Ю., Случик В.М. Основи генетики й селекції лісових рослин. Тернопіль : Підручники і посібники, 2012. 288 с.

2. Білоус В.І. Лісова селекція. Умань: Уманське видавничо-поліграфічне підприємство. 2003. 534 с.

3. Оничко В. І., Оничко Т. О. Лісова селекція : методичні вказівки для виконання самостійної роботи. Суми : СНАУ. 2013. 40 с.

4. Гордієнко М. І., Гузь М. М., Дебринюк Ю. М., Маурер В. М. Лісові культури. Львів : Камула, 2005. 608 с.

5. Гайда Ю., Попадинець І., Яцик Р., Парпан В., Гуменюк І., Кухарський Т., Тирчик А., Козацка.Н., Трентовський В. Лісові генетичні ресурси та їх збереження на Тернопільщині. Тернопіль : Підручники і посібники, 2008. 276 с.

6. Mohan Jain S., Priyadarshan P.M. Breeding Plantation Tree Crops: Temperate Species. Springer Scienceþ Business Media, LLC. 2009. 294 p.

7. Kendall R. Lamkey, Michael Lee. Plant Breeding: The Arnel R. Hallauer International Symposium. Blackwell Publishing Professional. 2006. 390 p.

8. Sandeep Kumar, Matthias Fladung. Molecular Genetics and Breeding of Forest Tree. Food Products Press. An Imprint of The Haworth Press, Inc. New York, London, Oxford. 2004. 468 p.

9. Schlegel Rolf H. J. Encyclopedic Dictionary of Plant Breeding and Related Subjects. Food Products Press. The Haworth Reference Press Imprints of The Haworth Press, Inc. New York, London, Oxford. 2003. 573 p.

Інформаційні ресурси

Державне агентство лісових ресурсів України. URL : [https://forest.gov.ua/]

Закон України про охорону прав на сорти рослин. URL : [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12#Text]
Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть. URL : [http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/13869/1/31_%D0%A1_01.pdf]
Селекція сосни і дуба. URL : [https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/87076.pdf]
Популяційні дослідження сосни звичайної. URL : [http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/38856]
Наукова бібліотека ЗНУ. URL : [http://library.znu.edu.ua/]
Наукова бібліотека ім. Вернадського. URL : [http://www.nbuv.gov.ua/]

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять курсу (у всіх форматах offline, online) є **обов'язковим** та фіксується у журналах академічних груп. Пропуски можливі тільки **за поважної причини** (лікарняний, заява у деканаті, відрядження, подання деканату для участі у різноманітних заходах поза навчальної діяльності) – ці заняття відпрацьовуються **без втрати балів** за пропущене заняття за умови виконання усіх його вимог та оформлення відповідним чином (протокол лабораторного заняття, конспект лекційного заняття). Відпрацювання лабораторних занять здійснюється за пред'явлення обґрунтування пропуску та домовленості зі старшим лаборантом кафедри у час коли лабораторія та лаборант вільні. Відпрацювання пропущених лекційних занять передбачає пред'явлення викладачу конспекту відповідної лекції. Заняття пропущені **з неповажної причини** також відпрацьовуються за вищезгаданою схемою, але **оцінюються меншою кількістю балів або не оцінюються взагалі.** Якщо здобувач освіти пропускає заняття в online форматі через технічні проблеми (відсутність Інтернет - з'єднання, проблеми доступу до платформ спілкування, неякісний зв'язок) він повинен повідомити про це викладача не пізніше ніж через добу після заняття або попередити заздалегідь про не можливість присутності на занятті. В цьому випадку механізм відпрацювання буде узгоджуватися окремо у кожному випадку зважаючи на обставини.

До заліку допускаються здобувачі освіти які набрали не менш ніж 35 балів поточного контролю.

Політика академічної доброчесності

Кожний здобувач освіти **зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності.** Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору інформаційних джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора або джерело інформації. Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з довідковими джерелами з цієї тематики.

До здобувачів освіти, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки **можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи** (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, **до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Ідентичні роботи здобувачів освіти одного потоку не оцінюються** – жоден зі здобувачів освіти з однаковими роботами не отримає бали за такі завдання та **не буде мати права переробити ці завдання**.

Приступаючи до вивчення курсу здобувач освіти автоматично погоджується з ***Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*** (покликання за яким можна ознайомитись з Кодексом розміщено у додатку до цього силабусу) **та вимогами викладеними вище.**

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Перед початком занять (у будь-якому форматі) **усі учасники навчального процесу** або вимикають або переводять мобільні пристрої у режим авіа польоту або у режим без звуку. За умови проведення заняття в онлайн форматі висувається вимога **відключення мікрофону студентами**. Включення мікрофону відбувається лише за умови **дозволу це зробити від викладача** чи **для відповіді на запитання спрямоване саме цьому здобувачу освіти**. Під час роботи групою викладач пояснює правила спілкування та режим включення/відключення мікрофонів. **За порушення правил поведінки на занятті здобувач освіти може бути видаленим із заняття.**

Використання гаджетів дозволяється лише **якщо цього вимагає навчальний процес** (тестування, перегляд відео чи прослуховування аудіо матеріалів, використання навчальної літератури, посібників, довідників у електронному вигляді тощо) та **з дозволу викладача**. У випадку несанкціонованого використання будь-яких гаджетів здобувач освіти може бути видаленим з аудиторії чи онлайн заняття без права відпрацювання цього заняття та з втратою балів за нього.

Використання гаджетів на контрольних заходах заборонено за винятком використання їх для проходження тестування в системі Moodle (при цьому на гаджеті відкрита тільки вкладка цієї системи).

Комунікація

Комунікація **викладача зі здобувачами освіти** відбувається у кількох форматах в залежності від форми здобування вищої освіти (денна або заочна), а також в залежності від типу навчання кожного навчального року (*offline, blended, online*). В форматі Face-to-Face викладача можна знайти в аудиторіях 202, 203, 302а III навчального корпусу згідно регламенту роботи який затверджується кожного семестру та доступний на стенді кафедри генетики та рослинних ресурсів. Спілкування з використанням різноманітних мобільних каналів зв'язку (телефон, СМС, ММС повідомлення Viber) – викладач відповідає за можливості (під час занять, в обідню перерву та після закінчення робочого часу повідомлення та дзвінки не приймаються), всі повідомлення отримані за цими каналами зв'язку у неробочий час будуть опрацьовані наступного дня (за винятком неділі). На електронні листи та звернення відповідь протягом максимум 3 днів. Комунікація в соцмережах відбувається також у робочий час. Можливі виключення за потреби (перескладання контрольних заходів чи заліку, сесія здобувачів вищої освіти заочної форми тощо), але по неділях та у святкові та неробочі дні відповідь викладача може бути отримана у перший робочий день по закінченню свят чи вихідних. Консультації за допомогою платформи Zoom проводяться за необхідністю та попередньою домовленістю через електронну пошту викладача.

Викладач очікує взаємоповаги при спілкування зі здобувачами освіти (надсилання повідомлень, враховуючи на електронну пошту протягом часу з 8-00 до 17-00). Якщо ви не отримали відповідь на ваші запити протягом 3 днів слід або звернутися до викладача у режимі offline (в університеті) або повторити запит, тому що іноді виникають технічні помилки.

До здобувачів освіти висувається прохання **після закінчення курсу залишити відгук** у системі Moodle та **бути активними на форумах** і при виникненні питань звертатись також до форумів дисципліни у цій системі. **Створювати нові обговорення** питань що виникають під час вивчення дисципліни на форумах самостійно за необхідністю. **Змінити у своєму профілі в системі Moodle адресу електронної пошти з встановленої за замовчуванням автоматично на діючу адресу електронної пошти яка постійно перевіряється.** Це додаткова можливість вчасно

отримувати новини дисципліни та канал зв'язку для викладача (викладач буде мати змогу написати вам листа якщо виникають якісь питання чи проблемні ситуації). **До здобувачів освіти висувається вимога періодично заходити в систему Moodle та відстежувати новини і вчасно виконувати завдання**.

Будь-які **конфліктні ситуації** що виникають під час навчального процесу мають бути **урегульовані** згідно діючих законодавчих актів та Положень ЗНУ (див. Додаток до цього силабусу), а також за допомогою завідувача кафедрою, деканату, студентського самоврядування та адміністрації ЗНУ (за потреби).

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2025-2026 н. р. доступний за адресою: https://tinyurl.com/yckze4jd.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: https://tinyurl.com/y9tve4lk.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://tinyurl.com/y9pkmmp5. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: https://tinyurl.com/ycds57la.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: https://tinyurl.com/57wha734. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: https://tinyurl.com/yd6bq6p9; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: https://tinyurl.com/y9r5dpwh.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: Тел. (061) 227-12-76

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь

ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://tinyurl.com/ydhcsagx.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: http://library.znu.edu.ua. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): https://moodle.znu.edu.ua
Якщо забули пароль/логін, спрямуйте листа з темою «Забув пароль/логін» на адресу: moodle.znu@znu.edu.ua.
У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.
Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: http://sites.znu.edu.ua/child-advance/

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ: https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): http://sites.znu.edu.ua/confucius